

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové – pobočka Pardubice rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Bořivoje Hájka a soudců JUDr. Šárky Hůrkové, Ph.D. a JUDr. Víta Pejška ve věci

žalobkyně: **EUCS Osobní likvidátor s.r.o.**, IČO 07471645
sídlem Jeseniova 245/1, Praha
zastoupená advokátem Mgr. Janem Morávkem
sídlem Jeseniova 245/1, Praha

proti
žalované: **ČSOB Pojišťovna, a.s., člen holdingu ČSOB**, IČO 45534306
sídlem Masarykovo náměstí 1458, Pardubice
zastoupená advokátem Mgr. Hynkem Růžičkou
sídlem Nové sady 996/25, Brno

o zaplacení 41 237 Kč s příslušenstvím,
o odvolání žalobkyně proti rozsudku Okresního soudu v Pardubicích ze dne 18. 7. 2023,
č.j. 6 C 185/2022-87,

takto:

- I. Rozsudek okresního soudu se **potvrzuje**.
- II. Žalobkyně je povinna nahradit žalované náklady odvolacího řízení ve výši 3 726,80 Kč k rukám advokáta žalované do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

1. Citovaným rozsudkem okresní soud ve výroku I. zamítl žalobu, kterou se žalobkyně proti žalované domáhala uložení povinnosti zaplatit částku 41 237 Kč se zákonným úrokem z prodlení, a ve výroku II. žalobkyni uložil nahradit žalované náklady řízení ve výši 26 516 Kč k rukám advokáta žalované do 3 dnů od právní moci rozsudku.

Shodu s prvopisem potvrzuje Mgr. Hana Urubová.

2. Žalobkyně se domáhala zaplacení dlužné částky z titulu postoupení pohledávky dle smluv uzavřených s poškozenými (dne 17. 5. 2022 s XXX a dne 13. 5. 2022 s XXX) z pojistné události ze dne XXX 2019 spočívající ve smrtelné dopravní nehodě XXX. Na základě této pojistné události žalovaná vyplatila poškozeným za dohodnutých podmínek pojistné plnění výši 600 000 Kč pro každého z nich. Poškození současně uplatnili proti žalované nárok na náhradu nákladů za své právní zastoupení, a to každý z nich vždy za tři úkony právní služby, včetně 21% DPH, tj. XX v částce 32 162 Kč stanovené z tarifní hodnoty 600 000 Kč a XXX v částce 32 510 Kč stanovené z tarifní hodnoty 627 068 Kč zahrnující jí dále vyplacené výdaje za pohřeb v částce 27 068 Kč. Žalovaná však odmítla vyplatit náklady právního zastoupení stanovené z tarifní hodnoty 600 000 Kč, neboť má za to, že je třeba vycházet z tarifní hodnoty 50 000 Kč, podle níž poškozeným vyplatila za požadované úkony právních služeb částku 10 091 Kč XXX a částku 13 344 Kč XXX. Žalobkyně však trvala na důvodnosti žalovaného nároku s odkazem na § 6 odst. 2 písm. d) zákona č. 168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla (dále také tzv. povinné ručení), a dále na § 7, § 8 a § 12 odst. 4 vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu.
3. Okresní soud vycházel z nesporných tvrzení účastníků o tom, že dne XXX 2019 došlo k předmětné pojistné události kryté sjednaným pojištěním v rámci tzv. povinného ručení u žalované, v jehož rámci vznikl uvedeným poškozeným nárok na nemajetkovou újmu (ve smyslu § 2959 o. z.) za úmrtí XXX. Na toto pojistné plnění žalovaná vyplatila poškozené XXX částku 27 068 Kč na náklady pohřbu a dále každému z poškozených částku 600 000 Kč na základě uzavřené dohody o narovnání ze dne 5. 11. 2019. Na náklady právního zastoupení za tři úkony právní služby (odměnu a režijní paušál, včetně 21% DPH) vyplatila žalovaná poškozené XXX částku 13 344 Kč a poškozenému XXX částku 10 091 Kč, když okresní soud vzal rovněž za prokázané, že poškození dle plných mocí ze dne 5. 6. 2019 a 6. 8. 2019 zmocnili advokáta Mgr. Jana Morávka ke svému zastupování ve všech záležitostech souvisejících s mimosoudním vymáháním nároků z uvedené dopravní nehody ze dne XXX 2019. Současně vzal okresní soud za prokázané, že žalobkyni byl postoupen žalovaný nárok dle smluv o postoupení pohledávky ze dne 13. 5. 2022 a 17. 5. 2022 a že žalovaná byla k jeho zaplacení vyzvána předžalobní výzvou ze dne 12. 8. 2021.
4. Okresní soud odkázal na právní úpravu nemajetkové újmy dle § 2959 o. z. a dále na právní úpravu tzv. povinného ručení dle zákona č. 168/1999 Sb. a jeho § 6 odst. 2 písm. d), podle něhož má pojištěný právo, aby pojistitel za něj uhradil v rozsahu a ve výši podle občanského zákoníku poškozenému účelně vynaložené náklady spojené s právním zastoupením při uplatňování nároků podle písmen a) až c); v souvislosti se škodou podle písmene b) nebo c) však jen v případě marného uplynutí lhůty podle jeho § 9 odst. 3 nebo neoprávněného odmítnutí anebo neoprávněného krácení pojistného plnění pojistitelem, pokud poškozený svůj nárok uplatnil a prokázal a pokud ke škodné události, ze které tato újma vznikla a kterou je pojištěný povinen nahradit, došlo v době trvání pojištění odpovědnosti, s výjimkou doby jeho přerušení.
5. Dále okresní soud odkázal na § 9 odst. 4 písm. a) advokátního tarifu, podle něhož se částka 50 000 Kč považuje za tarifní hodnotu ve věcech osobnostních práv, ochrany proti uveřejňování informací, které jsou znaužitím svobody projevu, slova a tisku podle právních předpisů o hromadných informačních prostředcích, a ve věcech vyplývajících z uplatňování práv a povinností podle právních předpisů o ochraně osobních údajů nebo podle právních předpisů o ochraně průmyslového a jiného duševního vlastnictví, s návrhem na náhradu nemajetkové újmy. Dále odkázal na § 12 odst. 4 advokátního tarifu, podle něhož platí, že jde-li o společné úkony při zastupování nebo obhajobě dvou nebo více osob, náleží advokátovi za každou takto zastupovanou nebo obhajovanou osobu mimosmluvní odměna snížená o 20 %.
6. Okresní soud uvedl, že předmětem sporu mezi účastníky byla rozhodná výše tarifní hodnoty pro výpočet náhrady nákladů právního zastoupení poškozených při mimosoudním vymáhání jejich nároků z pojistného plnění z tzv. povinného ručení z titulu pojistné události spočívající v dopravní nehodě. Okresní soud vycházel ze závěrů citované ustálené judikatury Nejvyššího soudu (usnesení

ze dne 27. 5. 2021 sp.zn. 25 Cdo 3771/2020, rozsudků ze dne 27. 2. 2019 sp.zn. 25 Cdo 1901/2018, ze dne 27. 6. 2019 sp.zn. 25 Cdo 4210/2018 a ze dne 29. 4. 2021 sp.zn. 25 Cdo 2060/2020), podle níž v případech zásahu do osobnostních práv ve smyslu § 2959 o. z. nelze postupovat dle § 7 a § 8 odst. 1 advokátního tarifu, ale správně dle 9 odst. 4, písm. a) advokátního tarifu, a to z důvodu, že v těchto případech zásahů do osobnostních práv nelze v době započetí úkonu právní služby určit výši plnění bez posouzení mnoha kritérií (např. intenzity vztahu se zemřelým, věku zemřelého a pozůstalých, případné existenční či hmotné závislosti na zemřelém, případné poskytnutí jiné satisfakce, postojе škůdce, dopadu události do jeho duševní sféry, majetkových poměrů škůdce apod.). Okresní soud uvedl, že nemá důvod, se v této věci, v níž se také jedná o určení náhrady nákladů právního zastoupení při zásahu do osobnostních práv, odchýlit od uvedené linie rozhodování Nejvyššího soudu. Měl za to, že nelze přisvědčit ani tvrzení žalobkyně, že by výše plnění za zásah do osobnostních práv jakožto výše tarifní hodnoty pro výpočet náhrady nákladů právního zastoupení byla oběma stranám známa již od počátku. K tomu uvedl, že v dané věci bylo právní zastoupení poškozených převzato v době (ke dni 5. 6. 2019 a 6. 8. 2019), kdy ještě výše plnění za zásah do osobnostních práv známa nebyla, neboť naopak byla předmětem vyjednávání mezi poškozenými a žalovanou. K jejímu stanovení tedy došlo až po převzetí právního zastoupení – uzavřením dohody o narovnání mezi poškozenými a žalovanou dne 5. 11. 2019 - a to právě v důsledku vyjednávání o výši předmětného odškodnění.

7. Z uvedených důvodů dospěl okresní soud k závěru, že tarifní hodnota pro určení náhrady nákladů právního zastoupení se v dané věci určí podle § 9 odst. 4, písm. a) a § 12 odst. 4 advokátního tarifu. Protože žalovaná při výpočtu náhrady nákladů za právní zastoupení poškozených v souladu s těmito ustanoveními advokátního tarifu postupovala a vycházela tak ze správně tarifní hodnoty 50 000 Kč, navýšené u poškozené XXX správně o tarifní hodnoty 27 068 Kč nákladů pohřbu na její celkovou výši 77 068 Kč, není podaná žaloba důvodná. Okresní soud shledal, že žalovaná tak již splnila svoji povinnost nahradit poškozeným náklady právního zastoupení, když za tři úkony právní služby (odměnu, režijní paušál a 21 % DPH) zaplatila poškozenému XXX 10 091 Kč a poškozené XXX 13 344 Kč.
8. Na základě plného úspěchu žalované okresní soud rozhodl o náhradě nákladů řízení dle § 142 odst. 1 o. s. ř. a žalované přiznal náhradu nákladů za její zastoupení advokátem při pěti úkonech právní služby (přípravě a převzetí zastoupení, vyjádření k žalobě ze dne 12. 9. 2022, a 2. 5. 2023 a za účast při jednání dne 27. 2. 2023 a 11. 7. 2023) s odměnou po 2 780 Kč dle § 7 bod 5 advokátního tarifu, paušální náhradou po 300 Kč dle § 13 odst. 4 advokátního tarifu a dále náhradu cestovného k uvedeným dvěma jednáním v celkové výši 4 514 Kč dle § 13 odst. 1 a 5 advokátního tarifu, a to vždy za cestu ze sídla advokáta žalované k soudu a zpět automobilem zn. XXX, v délce po 144 km s průměrnou spotřebou dle technického průkazu 6,4 l/100 km benzínu v ceně 41,20 Kč/l dle vyhlášky č. 467/2022 Sb. Současně přiznal náhradu za promeškaný čas na těchto cestách za celkem 20 započatých půlhodin po 100 Kč dle § 14 odst. 1 písm. a) a odst. 3 advokátního tarifu, a to vše spolu s náhradou 21% DPH dle § 137 odst. 3 o. s. ř. Proto žalobkyni uložil povinnost k náhradě nákladů žalované v souhrnné částce 26 516 Kč.
9. Proto rozsudku podala žalobkyně včasné odvolání, v němž plně setrvala na svých žalobních tvrzeních, námitkách a závěrech, podle nichž měla za to, že žalovaný nárok je zcela důvodný a právní posouzení okresního soudu nesprávné. Setrvala na tom, že při určení výše žalovaného nároku na náhradu nákladů právního zastoupení poškozených je třeba postupovat dle § 7 a § 8 odst. 1 advokátního tarifu, namísto § 9 odst. 4 písm. a), které je pouze subsidiární. Oproti závěrům okresního soudu žalobkyně uvedla, že žalovaný nárok nelze posoudit jako zásah žalované do osobnostních práv poškozených, neboť žalovaná do osobnostních práv poškozených nezasáhla a není škůdcem ve vztahu ke způsobené újmě. Žalovaná je pojistitelem z titulu pojištění odpovědnosti za újmu způsobenou provozem vozidla (tzv. povinného ručení), vůči níž vznikl poškozeným přímý nárok na odčinění újmy způsobené provozem u ní pojištěného vozidla řízeného škůdcem, a to v souladu a v rozsahu dle speciální zákonné úpravy. V případě žalovaného nároku

na náhradu účelně vynaložených nákladů spojených s právním zastoupením poškozených tedy žalovaná nemá odškodňovat nemajetkovou újmu, ale jedná se vůči ní o originární nárok vyplývající přímo ze zákonné úpravy § 6 odst. 2, písm. d/ zákona č. 168/1999 Sb., který není nárokem na náhradu nemajetkové újmy ve smyslu § 9 odst. 4 písm. a/ advokátního tarifu. K tomu žalobkyně odkázala na systematiku zákona č. 168/1999 Sb., v němž je odškodnění újmy vzniklé ublížením na zdraví nebo usmrcením zakotveno separátně od žalovaného nároku na náhradu účelně vynaložených nákladů spojených s právním zastoupením, a to v jeho § 6 odst. 2, písm. a). Předmětem tohoto řízení tak dle žalobkyně není ochrana osobnostního práva ve smyslu § 2959 o. z., ale jedná o řízení výlučně o zaplacení peněz, byť se skutkovým základem v usmrcení osoby blízké, ke kterému navíc nedošlo zaviněním žalované. Proto se nejedná o řízení primárně ve věci osobnostních práv se sekundárním návrhem na náhradu nemajetkové újmy, jak nesprávně uzavřel okresní soud, když žalovaný nárok nesprávně podřadil pod § 9 odst. 4 písm. a) advokátního tarifu. Ke shodnému závěru dospěl ve skutkově obdobné věci Městský soud v Praze v rámci odvolacího řízení v rozsudku ze dne 23.03.2023, č.j. 15 Co 9/2023-74, a to i při vědomí a respektování okresním soudem zmiňované judikatury Nejvyššího soudu. Dále žalobkyně uvedla, že ustanovení § 9 odst. 4, písm. a) advokátního tarifu je tzv. nepravou zakrytou mezerou v právu, neboť dikce tohoto ustanovení na žalovaný nárok na první pohled možná dopadá, ale jeho účel a smysl nikoliv, a to v souladu se závěry nálezu Ústavního soudu ze dne 13. 12. 2007, sp. zn. I. US 318/06. Dále žalobkyně poukázala na to, že v současné době probíhají již delší dobu jednání ohledně novelizace advokátního tarifu, a to právě i v jeho § 9 odst. 4, písm. a), k čemuž v podrobnostech odkázala na připojený odborný článek JUDr. Marka Nespaly, předsedy výboru ČAK pro odbornou pomoc a ochranu zájmů advokátů, zveřejněný dne 2. 10. 2023 v Advokátním deníku. Uvedla, že dle předloženého návrhu novelizace advokátního tarifu se počítá (mimo jiné) s nahrazením tarifní hodnoty 50 000 Kč dle jeho § 9 odst. 4, písm. a) tarifní hodnotou 1 000 000 Kč. Dle žalobkyně tak je citované ustanovení obsoletní a tarifní hodnota 50 000 Kč neobstojí, neboť je nepřiměřeně nízká a zásadně neodpovídá potřebám soudobé právní praxe. Odvolací soud by se proto měl teleologickou mezerou v citovaném ustanovení zabývat, toto ustanovení pro jeho teleologickou nepřiléhavost nepoužít a na žalovaný nárok správně aplikovat § 7 a § 8 odst. 1 advokátního tarifu.

10. Dále žalobkyně namítla pochybení okresního soudu také při rozhodnutí o přiznání náhrady nákladů řízení žalované. K tomu žalobkyně zdůraznila, že žalovaná je jedna z největších pojišťoven na českém trhu, která jako pojistitel je dle zvláštního právního předpisu oprávněna provozovat na území ČR tzv. povinné ručení. Žalovanou tak lze považovat za veřejnou instituci plnící převážně veřejný účel, u níž není v zásadě důvod, aby výkon jejích práv a povinností v dané oblasti, kam spadá i náhrada nákladů právního zastoupení, přenášela na soukromý subjekt, jímž je advokát. U žalované lze naopak presumovat existenci dostatečného materiálního a personálního vybavení a zabezpečení k tomu, aby byla schopna kvalifikovaně hájit svá rozhodnutí, práva a zájmy, aniž by musela využívat právní pomoci externích advokátů. Dle žalobkyně žalovaná tyto své kvalifikované schopnosti prokázala už tím, že skutkově související nárok na odčinění nemajetkové újmy spočívající v duševních útrapách poškozených řešila a úspěšně vyřešila interně svými zaměstnanci. K přibrání advokáta tak žalovaná přistoupila až v této věci při řešení žalovaného nároku, ačkoliv její právní argumentace zůstala od počátku stejná a přibráním advokáta se nijak nezměnila. Zastoupení žalované advokátem v této věci je proto nadbytečné a neúčelné a takto vzniklé náklady řízení jsou nadměrné a neúčelně vynaložené, neboť žalovaný nárok je běžnou každodenní agendou žalované, nikoliv mimořádnou či výjimečnou právní záležitostí, v níž by bylo zastupování advokátem nezbytné. Dle žalobkyně by i v případě prokázání účelnosti nákladů na zastoupení žalované advokátem v této věci, byly neúčelné minimálně náklady za cesty a čas zvoleného advokáta k soudním jednáním a zpět, neboť žalovaná jako velká pojišťovna si mohla a měla najít advokáta v místě svého sídla v XXX, nikoli svévolně navyšovat náklady přibráním advokáta až z Brna. Ze všech uvedených důvodů žalobkyně navrhla změnu napadeného rozsudku tak, že žalobě bude v celém rozsahu vyhověno a žalobkyni přiznána plná náhrada nákladů řízení, případně tak, že ani úspěšné žalované nebude přiznána náhrada nákladů řízení.

11. Žalovaná navrhla úplné potvrzení napadeného rozsudku, s jehož závěry se zcela ztotožnila. Žalovaná namítla, že žalobkyně zcela opomíná zřejmou provázanost náhrady újmy s výplatou pojistného plnění, neboť vznik povinnosti pojistitele k plnění dle speciálního zákona č. 168/1999 Sb. je založen na povinnosti škůdce k náhradě újmy dle § 2910 a § 2937 o. z. Škůdce tedy musí za vznik újmy odpovídat a z jeho strany musí dojít k zásahu do osobnostních práv poškozených a pojistitel je poté povinen k výplatě pojistné plnění, jak je výslovně stanoveno § 6 odst. 2 zákona č. 168/1999 Sb., podle jehož písm. a) uhradí pojistitel za pojištěného škůdce poškozenému v rozsahu a ve výši podle občanského zákoníku způsobenou újmu vzniklou ublížením na zdraví nebo usmrcením a dle jeho písm. d) také účelně vynaložené náklady spojené s právním zastoupením při uplatňování tohoto nároku. V dané věci se takto jedná o odčinění duševních útrap, které provedla žalovaná jako pojišťovna za svého pojištěného, a proto při prokázání účelnosti právního zastoupení žalovaná hradí také uplatněné a prokázané náklady právního zastoupení. Provázanost je jednoznačně dána tím, že pokud by ze strany škůdce k zásahu do osobnostních práv poškozených nedošlo, nárok na úhradu nákladů právního zastoupení by vůbec nevznikl. Žalobkyní uvedený výklad žalovaná z podrobně uvedených důvodů označila za smyšlený a popírající smysl pojistného práva s tím že by vedl k nezákonné dvojkoľejnosti posuzování nároků na úhradu nákladů právního zastoupení a zakládal by zjevně nedůvodnou a ničím nepodloženou nerovnost a nejednotnost při výpočtu mimosmluvní odměny za jednotlivé úkony právní služby při zastupování poškozených ohledně jejich nároku na odškodnění duševních útrap. Žalovaná zdůraznila, že na tom nic nemění, že citovaný zákon 168/1999 Sb. přiznává poškozeným přímý nárok vůči pojišťovně, neboť to je za účelem lepší a jednodušší vymahatelnosti zákonem stanovených nároků, nikoliv za účelem snahy poškozených či jejich právních zástupců získat od pojistitele vyšší plnění, než jaké by náleželo od samotného škůdce. Žalovaná proto uzavřela, že okresní soud správně vycházel z citované ustálené soudní judikatury Nejvyššího i Ústavního soudu, podle níž je rozhodná paušalizovaná tarifní hodnota ve výši 50 000 Kč.
12. Žalovaná současně zcela odmítla námitky žalobkyně ohledně neúčelnosti nákladů řízení vzniklých v této věci jejím zastoupením advokátem. K tomu žalovaná zdůraznila právo každého, a to i osoby s právníckým vzděláním, včetně advokáta, na právní pomoc, a to od počátku řízení v souladu s rovným postavením všech účastníků před zákonem, k čemuž odkázala na ustálenou judikaturu, zejména usnesení Nejvyššího soudu ze dne 10. 2. 2015, sp. zn. 21 Cdo 756/2014. Zároveň platí, že odměna advokáta a jeho hotové výdaje jsou vždy samy o sobě náklady potřebnými k účelnému uplatňování nebo bránění práva, s výjimkou případů, kde se jedná o zneužití práva účastníka na úkor jiného účastníka. O takové zneužití se však v dané věci nejedná. Současně je takto zcela irrelevantní, zda je žalovaná velkou firmou, která je vybavena právním útvarem, neboť z toho nelze usuzovat, že by její zastoupení advokátem bylo zneužitím práva na úkor žalobkyně, když zásadně i takováto právnícká osoba má bez ohledu na svoji velikost či zaměstnávání osob i s právníckým vzděláním právo na zastoupení advokátem jako každý účastník řízení. Navíc je žalovaná právníckou osobou, jejímž předmětem podnikání a činnosti není poskytování právních služeb, ale je pojišťovnou. K tomu žalovaná poukázala na shodné závěry zdejšího krajského soudu v usnesení ze dne 14. 4. 2020, sp. zn. 23 Co 95/2020, a dále na to, že žalobkyně je zastoupena advokátem, jemuž bylo od počátku opakovaně sdělováno, že žalovaná bude při náhradě nákladů právního zastoupení postupovat dle jí namítané ustálené soudní praxe, která musela být žalobkyní zabývající se vymáháním pohledávek proti pojišťovnám i jejímu právnímu zástupci dobře známa. Žalovaná uzavřela, že v dané věci oprávněně využila možnosti svého právního zastoupení a bylo by vůči ní nespravedlivé ji náhradu nákladů řízení zcela nebo zčásti nepřiznat.
13. Krajský soud přezkoumal napadený rozsudek v celém v rozsahu, včetně přecházejícího řízení s tím, že v souladu s § 212 a § 212a o. s. ř. přihlížel jak k odvolacím námitkám, tak k důvodům v odvolání neuplatněným. Na základě souhlasu účastníků krajský soud ve věci rozhodl bez nařízení jednání dle § 214 odst. 3 o. s. ř., neboť z odvolání je zřejmé, že bylo podáno jen z důvodu nesprávného

právního posouzení věci a krajský soud neprováděl žádné dokazování. Krajský soud shledal odvolání žalobkyně nedůvodné.

14. Krajský soud dospěl k závěru, že okresní soud v potřebném rozsahu zjistil rozhodné skutečnosti, když skutkový stav nebyl mezi účastníky sporný, a to ani v tomto odvolacím řízení. Při právním posouzení okresní soud vycházel ze správné právní úpravy a rovněž z příléhavé soudní judikatury, na kterou konkrétně odkázal. Okresní soud rovněž učinil úplné a správné právní závěry, na jejich základě správně podanou žalobu jako nedůvodnou zamítl. Krajský soud proto na závěry okresního soudu odkazuje a k odvolacím námitkám žalobkyně dodává následující.
15. Je zřejmé, že předmětem tohoto řízení je nárok žalobkyně na zaplacení tvrzených účelně vynaložených nákladů za právní zastoupení dvou poškozených při uplatňování jejich nároků vůči žalované na zaplacení pojistného plnění dle speciální zákonné úpravy tzv. povinného ručení dle zákona č. 168/1999 Sb. Podle jeho § 6 odst. 1 platí, že jím upravené tzv. povinné ručení se jako pojištění odpovědnosti vztahuje na každou osobu, která je povinna nahradit újmu způsobenou provozem vozidla uvedeného v pojistné smlouvě.

Dle § 6 odst. 2 platí, že nestanoví-li tento zákon jinak, má pojištěný právo, aby pojistitel za něj uhradil v rozsahu a ve výši podle občanského zákoníku poškozenému dle písm. a) způsobenou újmu vzniklou ublížením na zdraví nebo usmrcením a dle písm. d) účelně vynaložené náklady spojené s právním zastoupením při uplatňování nároků podle písmen a), a to pokud poškozený svůj nárok uplatnil a prokázal a pokud ke škodné události, ze které tato újma vznikla a kterou je pojištěný povinen nahradit, došlo v době trvání pojištění odpovědnosti, s výjimkou doby jeho přerušení.

Dle § 6 odst. 3 platí, že nebylo-li ujednáno jinak, poskytne pojistitel plnění v rozsahu a ve výši podle odstavce 2 v penězích nejvýše do limitu pojistného plnění stanoveného v pojistné smlouvě.

16. V této věci je v souladu s citovanou zákonnou úpravou zřejmé, že předmětem žaloby je povinnost žalované zaplatit žalobkyni (jako právní nástupkyni dvou poškozených) účelně vynaložené náklady za právní zastoupení obou poškozených v nesporném rozsahu tří úkonů právní služby ve výši odměny advokáta, paušální náhrady hotových výdajů a 21% DPH, které byly provedeny při mimosoudním uplatnění přímého nároku poškozených proti žalované jako pojišťovně ohledně zaplacení pojistného plnění v rozsahu a ve výši náhrady újmy, která poškozeným vznikla usmrcením XXX při dopravní nehodě provozem žalovanou pojištěného vozidla, za kterou poškozeným odpovídal a byl povinen ji nahradit škůdce. Na základě výsledků tohoto mimosoudního jednání dle uzavřené dohody o narovnání ze dne 5. 11. 2019 vyplatila žalovaná poškozeným ve smyslu citovaného § 6 odst. 2, písm. a) zákona č. 168/1999 Sb. částku 27 068 Kč jako náhradu nákladů pohřbu, a dále každému z poškozených částku 600 000 Kč jako náhradu nemajetkové újmy za duševní útrapy. Ve smyslu § 6 odst. 2, písm. d) zákona č. 168/1999 Sb. dále žalovaná poškozeným vyplatila částky 10 091 Kč a 13 344 Kč za účelně vynaložené náklady právního zastoupení poškozených advokátem při uvedeném mimosoudním jednání za požadované a nespоровané tři úkony právní služby. Krajský soud dospěl k závěru, že takto byl ve shodě s obranou žalované a závěry okresního soudu žalovaný nárok zcela uspokojen.
17. Krajský soud na základě citované zákonné úpravy dospěl k závěru, že v rozsahu, který je mezi účastníky sporný, tj. při vyplacení pojistného plnění v rozsahu a ve výši náhrady nemajetkové újmy způsobené poškozeným odpovědným škůdce usmrcením XXX, tj. zásahem do jejich osobnostních práv, se jednalo o pojistné plnění, které žalovaná poškozeným vyplatila v rozsahu a ve výši náhrady nemajetkové újmy, kterou by byl poškozeným povinen dle občanského zákoníku zaplatit škůdce, který za takto způsobenou a vzniklou nemajetkovou újmu odpovídá. Tento závěr zcela vyplývá z výslovného znění § 6 odst. 2 zákona č. 168/1999 Sb., podle jehož návěti žalovaná jako pojišťovna takto plnila za pojištěného škůdce v rozsahu a ve výši podle občanského zákoníku, tj. dle jeho zákonné povinnosti k náhradě majetkové a nemajetkové újmy v ustanovení § 2894 a násl. o. z., zejména dle § 2951, § 2956, § 2957, § 2959 a § 2961 o. z. Krajský soud si tedy byl ve

smyslu odvolacích námitek žalobkyně plně vědom toho, že v dané věci se nejedná o právní vztah z titulu odpovědnosti škůdce za způsobenou nemajetkovou újmu, tj. z titulu takto dané odpovědnosti škůdce, ale právě o právní vztah z titulu pojištění takto vzniklé odpovědnosti a povinnosti škůdce k náhradě nemajetkové újmy v rámci tzv. povinného ručení sjednaného se žalovanou jako pojišťovnou. Krajský soud si proto byl současně plně vědom také toho, že plnění žalované na náhradu nemajetkové újmy bylo pojistným plněním ze sjednaného pojištění odpovědnosti dle citované speciální zákonné úpravy tzv. povinného ručení, včetně toho, že takovýmto pojistným plněním je také v této věci žalobou uplatněný nárok na náhradu účelných nákladů právního zastoupení při uplatnění uvedeného nároku na náhradu nemajetkové újmy s tím, že na jejich poskytnutí svědčí poškozeným vůči žalované přímý nárok. K těmto závěrům proto krajský soud ve shodě se žalobkyní v podrobnostech odkazuje na ustálenou soudní judikaturu (např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 11. 2017, sp. zn. 25 Cdo 564/2017).

18. Pro rozhodnutí v této věci však krajský soud shledal podstatné to, že uvedené pojistné plnění je žalovanou poskytováno právě v rozsahu a ve výši náhrady nemajetkové újmy tak, jak za ni poškozeným odpovídá škůdce dle občanského zákoníku, tj. v rozsahu a ve výši, která je na základě výslovného znění § 6 odst. 2 zákona č. 168/1999 Sb. stanovena obecnou úpravou občanského zákoníku ohledně povinnosti škůdce k náhradě nemajetkové újmy způsobené zásahem do osobnostních práv zejména dle § 2951 odst. 2, § 2956, § 2957 a § 2959 o. z. Na základě tohoto závěru má krajský soud za to, že na určení náhrady účelných nákladů právního zastoupení při uplatnění přímého nároku poškozených vůči žalované jako pojišťovně, byť na zaplacení pojistného plnění, v rozsahu a ve výši náhrady způsobené nemajetkové újmy vzniklé duševními útrapami, je třeba plně vztáhnout okresním soudem správně citované a přílehlavě uvedené závěry ustálené soudní judikatury, a to bez ohledu na to, že tyto byly výslovně přijaty ve věcech o náhradu nemajetkové újmy, které jsou sice co do svého základu skutkové a právně odlišné, ale pro danou věc jsou dle krajského soudu použitelné, neboť jsou shodné co do rozhodného rozsahu a výše příslušného plnění. Právě proto krajský soud přisvědčil okresnímu soudu, že nelze nalézt žádný rozumný a spravedlivý důvod pro odchýlení se od správně uvedených ustálených závěrů přílehlavě a konkrétně citované soudní judikatury.
19. Krajský soud tedy přisvědčil tomu a shledal jako rozhodné, že také v této věci platí, že v době započetí předmětného právního zastoupení (učinění rozhodných úkonů právní služby) nelze určit výši (být pojištění) plnění, neboť jeho výši nelze určit bez posouzení mnoha kritérií dle rozhodné úpravy občanského zákoníku o rozsahu a výši odpovědnosti škůdce za způsobenou nemajetkovou újmu při zásahu do osobnostních práv ve smyslu § 2959 o. z., pro níž jsou rozhodné např. intenzita vztahu se zemřelým, věk zemřelého a pozůstalých, případně existenční či hmotná závislost na zemřelém, poskytnutí jiné satisfakce, postoj škůdce, dopad události do jeho duševní sféry, majetkové poměry škůdce, míra zavinění, resp. míra spoluzpůsobení smrti poškozeným, či také zohlednění okolností vyjmenované v § 2957 o. z. Proto ani v této věci nelze náklady za zastoupení advokátem určit podle § 7 a § 8 odst. 1 advokátního tarifu, ale je nutné je správně určit dle § 9 odst. 4, písm. a) advokátního tarifu. Okresní soud proto správně, logicky a přesvědčivě odmítl odlišné závěry žalobkyně, když správně poukázal na to, že ve shodě s uvedenými závěry nebyla ani v daném konkrétním případě výše pojistného plnění na náhradu nemajetkové újmy za duševní útrapy každého z poškozených známa již na počátku právního zastoupení a při rozhodných a nesporných třech úkonech právní služby, neboť tato výše byla s konečnou platností stanovena až na základě výsledku mimosoudního jednání, při němž k předmětnému právnímu zastoupení došlo, tj. až na jeho samém závěru tím, došlo k uzavření mimosoudní dohody o narovnání.
20. Krajský soud dodává, že z uvedených důvodů má za to, že nelze ve shodě s vyjádřením žalované najít žádný rozumný, spravedlivý a přesvědčivý důvod pro žalobkyní namítaný odlišný přístup při určování výše nákladů za právní zastoupení advokátem ve věcech, jejichž předmětem je plnění v rozsahu a ve výši dané dle shodné právní úpravy. Oproti závěrům žalobkyně má proto krajský soud naopak za to, že v takovýchto věcech je na místě postupovat obdobně a při určení odměny

advokáta vycházet ze shodné úpravy rozhodné tarifní hodnoty tak, aby nedocházelo k neodůvodněným a nepodloženým rozdílům jen podle toho, zda příslušný nárok na plnění ve stejném rozsahu a výši je z titulu náhrady nemajetkové újmy za zásah do osobnostních práv uplatněn přímo proti škůdci na základě jeho odpovědnosti či je uplatněn z titulu povinného pojištěné této odpovědnosti škůdce jako přímý nárok na pojistné plnění proti pojišťovně, která takto plní za škůdce dle speciální zákonné úpravy dané ke zvýšené ochraně poškozených osob. Krajský soud má za to, že z obdobných důvodů nebyl ustálenou judikaturou nalezen legitimní důvod pro odchýlení se od uvedené ustálené judikatury ani v případech uplatňování náhrady nemajetkové újmy za zásah do osobnostních práv v rámci trestního (adhezního) řízení, když bylo uzavřeno, že i v tomto případě není důvod, aby byla výše tarifní hodnoty (rozhodná pro sazbu odměny advokáta dle advokátního tarifu) určena jinak, tj. pouze v závislosti na tom, zda jde o řízení trestní, nebo o řízení civilní. K tomu krajský soud odkazuje v podrobnostech na nálezy Ústavního soudu ze dne 5. 12. 2023, sp. zn. IV. ÚS 2137/23. Na závěr odůvodnění tohoto aktuálního nálezu Ústavního soudu lze odkázat rovněž k námitce žalobkyně, že výše paušální tarifní hodnoty 50 000 Kč dle rozhodného znění § 9 odst. 4, písm. a) advokátního tarifu je nepřiměřeně nízká a nepoužitelná pro současnou praxi. Krajský soud stejně jako Ústavní soud je nucen přisvědčit tomu, že vlivem času ztrácí takto stanovená paušální tarifní hodnota na přiměřenosti, když nebyla od 1. 9. 2006 změněna, a proto je na místě očekávat její nyní reálně připravovanou aktualizaci. V dané věci však krajský soud vycházel z toho, že dosavadní výše uvedené rozhodné tarifní hodnoty v částce 50 000 Kč je i dle citovaného nálezu Ústavního soudu nadále v obdobných skutkových a právních věcech ustálenou soudní praxí používána a shledávána jako rozhodná a aplikovatelná. Od tohoto závěru krajský soud neshledal žádný důvod se odchýlit ani v této konkrétní věci.

21. Krajský soud při tomto závěru přihlédl rovněž k prokázaným a nesporným konkrétním okolnostem dané věci, v níž se jedná o zastoupení advokátem, které bylo poskytnuto při společném zastoupení dvou poškozených v základním, či spíše minimálním rozsahu - tří úkonů právní služby s tím, že při něm bylo dosaženo uzavření dohody o narovnání ve výši náhrady nemajetkové újmy za zásah do osobnostních práv pro každého z poškozených v částce po 600 000 Kč. Výše nákladů tohoto právního zastoupení pak byla daná odměnou advokáta, paušální částkou režijních hotových výdajů a náhradou 21% DPH. Vzhledem k tomuto konkrétnímu rozsahu a výši nákladů právního zastoupení ohledně náhrady nemajetkové újmy má krajský soud za to, že nelze stávající paušální tarifní hodnotu v částce 50 000 Kč dle platného § 9 odst. 4, písm. a) advokátního tarifu považovat za částku, z níž by byla odměna advokáta určena ve zřejmě neodpovídající, mimořádně nesouladně či jinak nepoměrně stanovené výši. Proto nelze dle krajského soudu ani z konkrétních okolností věci dovést nepoužitelnost či obsolenci stávající právní úpravy rozhodné výše tarifní hodnoty 50 000 Kč, kterou proto je zcela na místě i v této věci použít k určení zcela odpovídající výše účelných nákladů uvedeného právního zastoupení. K odvolacím námitkám žalobkyně lze pouze nad rámec uvedeného dodat, že jako nepřiměřeně vysoká a konkrétním okolnostem neodpovídající by se naopak mohla jevit žalobkyní zmiňovaná nová úprava rozhodné tarifní hodnoty při nahrazení stávající výše částkou 1 000 000 Kč. Závěrem krajský soud pro úplnost uvádí, že v této věci není vázán žalobkyní namítanými odlišnými závěry rozhodnutí jiného odvolacího soudu, když krajský soud má za to, že veškeré své přijaté závěry dostatečně konkrétně, srozumitelně a přesvědčivě zdůvodnil.
22. Krajský soud ze všech uvedených důvodů shledal, že okresní soud správně podanou žalobu jako nedůvodnou zamítl, neboť dle prokázaného a nesporného skutkového stavu žalovaná ve správně stanoveném rozsahu a výši žalovaný nárok již před podáním žaloby zcela uhradila. Krajský soud proto rozsudek okresního soudu ve výroku I. dle § 219 o. s. ř. jako věcně správný potvrdil. Současně krajský soud takto potvrdil také výroky II. o náhradě nákladů řízení, neboť i v této části shledal, že okresní soud rozhodl věcně správně, a to z důvodů, k nimž v podrobnostech dále uvádí následující.
23. Krajský soud dospěl k závěru, že v dané věci nelze hodnotit právní zastoupení žalované zvoleným advokátem dle udělené procesní plné moci jako neúčelné či neoprávněné, neboť v souladu

s ustálenými závěry soudní judikatury (např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 7. 2017, sp. zn. 25 Cdo 1750/2017, náleží Ústavního soudu ze dne 10. 4. 2018, sp. zn. I. ÚS 585/17, či ze dne 23. 9. 2014, sp. zn. IV.ÚS 1674/14) nelze ani žalované jako právnické osobě či velké pojišťovně odeprít právo na právní pomoc a zastoupení advokátem v této věci. K tomu je třeba současně zdůraznit, že žalovaná zjevně není subjektem veřejného práva, ale je subjektem soukromoprávním, jehož předmětem činnosti je podnikání v oblasti pojišťovnictví, včetně pojištění odpovědnosti a tzv. povinného ručení. Předmětem tohoto sporu pak sice obecně bylo poskytnutí pojistného plnění, které žalovaná běžně v rámci své podnikatelské činnosti poskytuje, ale podstatou sporu bylo zjevně řešení takových konkrétních právních otázek, jimiž se žalovaná při své obvyklé a běžné podnikatelské činnosti nezabývá a neřeší je a které tak náplň její běžné činnosti zjevně a v podstatném rozsahu přesahují. Proto žalovaná měla plně právo nechat se v této věci zastoupit zvoleným advokátem, když ze žádných konkrétních skutečností ani náznakem nevyplývá, že by takové zastoupení advokátem mělo být ze strany žalované zneužitím práva na úkor žalobkyně. Oproti odvolacím námitkám žalobkyně nelze takové závěry dovodit jen z toho, že mezi účastníky nedošlo před podáním žaloby ke shodě ohledně řešení sporných právních otázek a že každý z účastníků na svých již dříve přijatých stanoviscích v průběhu celého soudního řízení plně setrval. To bylo ostatně oběma stranám sporu od počátku a v průběhu řízení vždy známo s tím, že za těchto okolností se žalobkyně rozhodla podat žalobu. Přitom si žalobkyně byla, resp. měla a mohla být vědoma (a to i vzhledem ke svému vlastním zastoupení advokátem), že s tím je spojena i povinnost k náhradě nákladů řízení dle jeho výsledku v souladu se zásadou úspěchu ve věci a § 142 o. s. ř. Proto žalobkyni, která byla v této věci zcela neúspěšná, vznikla dle § 142 odst. 1 o. s. ř. povinnost k plné náhradě účelně vynaložených nákladů, které vznikly úspěšné žalované, a to včetně účelných nákladů spojených se zastoupením žalované advokátem. Na základě konkrétních okolností věci a uvedených závěrů pak v této věci nelze ani dovodit naplnění žádných mimořádných okolností, které by mohly ve smyslu § 150 o. s. ř. odůvodnit výjimečné rozhodnutí soudu o nepřiznání práva na náhradu nákladů řízení úspěšné žalované, a to ani zčásti. K tomu krajský soud dodává, že na uvedených závěrech ničeho nemění, že žalovanou zvolený advokát pro zastupování v této věci má sídlo v Brně, neboť žalovanou nelze v jejím právu na poskytnutí právní pomoci omezovat, tedy ani ve smyslu odvolacích námitek žalobkyně směřujících k volbě advokáta v místě sídla žalované. Z těchto důvodů nelze žalobkyni přisvědčit ani v tom, že by bylo možné volbu konkrétního advokáta ze strany žalované označit za svévolně, neúměrně či neúčelné navýšování nákladů tohoto řízení.

24. Ze všech uvedených důvodů krajský soud uzavřel, že okresní soud zcela správně přiznal úspěšné žalované právo na plnou náhradu jí účelně vynaložených nákladů, které vznikly jejím oprávněným a účelným zastoupením zvoleným advokátem. Okresní soud současně zcela správně, srozumitelně a úplně určil také konkrétní důvod, rozsah a výši takto přiznané náhrady účelně vynaložených nákladů řízení s přílehlavými odkazy na správnou právní úpravu advokátního tarifu - vyhlášky č. 177/1996 Sb., včetně toho, že žalobkyni správně uložil povinnost k zaplacení náhrady nákladů k rukám advokáta žalované v zákonem stanovené lhůtě k plnění dle § 149 odst. 1 a § 160 odst. 1 o. s. ř.
25. Krajský soud dále rozhodl o náhradě nákladů tohoto odvolacího řízení, v němž byla žalovaná rovněž plně úspěšná. Proto krajský soud ve shodě se shora uvedenými závěry přiznal žalované dle § 142 odst. 1 ve spojení s § 224 odst. 1 o. s. ř. proti zcela neúspěšné žalobkyni právo na náhradu nákladů odvolacího řízení, které žalované účelně vznikly za jeden úkon právní služby při písemném vyjádření žalované k podanému odvolání. Proto krajský soud žalované přiznal právo na náhradu odměny advokáta ve výši 2 780 Kč a na náhradu paušální částky hotových výdajů ve výši 300 Kč dle § 8 odst. 1, § 7 bodu 5. § 11 odst. 1. písm. d) a § 13 odst. 3 vyhlášky č. 177/1996 Sb. a dále právo na náhradu 21% DPH dle § 137 odst. 3 o. s. ř. Celkem tak krajský soud žalované přiznal právo na náhradu nákladů odvolacího řízení ve výši 3 726,80 Kč a žalobkyni uložil povinnost

k zaplacení této náhrady k rukám advokáta žalované do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku dle § 149 odst. 1 a § 160 odst. 1 o. s. ř.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku není odvolání přípustné.

Proti tomuto rozsudku lze za podmínek uvedených v § 237 a § 238 o. s. ř. podat dovolání do dvou měsíců od doručení jeho písemného vyhotovení. Dovolání se podává u Okresního soudu v Pardubicích. O přípustnosti dovolání a o dovolání samém rozhoduje Nejvyšší soud.

Pardubice 6. února 2024

JUDr. Bořivoj Hájek v. r.
předseda senátu